No. 1811 Zaterdag 14 September 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Om goed te onthouden.

Er zijn tijden, dat er in de Hollandsche linkerpers een onrustige stemming heerscht, 'n soort dualisme van bange vrees en brutale durf, een wankelende weifelhouding, ontstaan door de onzekerheid van hetgeen straks, als de verkiezingsgebeurtenis het scherm omhoog trekt, op het politieke tooneel zal vertoond worden.

In die voorafgaande strijdperiode kunnen de legerscharen der linkerzijde maar geen eenheidslijn trekken, geen wapenrusting ombangen van solidair handelen, geen artillerievuur openen uit eenzelfde soort geschut, in hun arsenalen geen wapenen smeden van hetzelfde kaliber.

En als gevolg van deze onstandvastigheid, deze besluitelooze houding in zake het eenheidsparool hooren wij in hun nieuwe pers hier en daar het zoete gefluit van den vogelaar, zien wij onze tegenstandersveteranen poseeren als vriendelijke hengelaars, die 'n kostelijk hapje als lokaas uitwerpen; doch wij beluisteren ook andere stemmen, hard en rauw van klank, die hun verbeten woede tot het kookpunt hebben opgevoerd, die voor deze gelegenheid hun giftigste pijlen hebben bewaard om ze af te schieten op het gunstigste oogenblik, hét „psychologisch moment.”

Wolven in schaapskleederen en ezels in tijgerhuiden; beiden trachtend door eenheid van doel doch verscheidenheid in tactiek, de rechtsche kiezers te verwijderen van eigen kamp en te lokken in hun tent, waar zij vallen in de vangarmen van de vijanden hunner ziel.

Doch wij hoorden ook het geluid van enkele „deserteurs,” mannen, die hun oude beginselen en vechttactiek verloochenden, omdat de strijd tegen de klare waarheid hun te machtig werd. En deze bekeerlingen, gesneden uit het ruwe hout, dat na langdurige schaving vormen aannam, geheel anders dan de bewerker bedoeld had, willen hun overtuiging niet meer wringen in draaibochten op het nukkig bevel der waarheidsverkrachting.

Deze verkiezing stond — men weet het — in het teeken van den schoolstrijd. Art. 192 der Grondwet over de gelijkstelling van bijzonder met openbaar onderwijs was *in beginsel* aangenomen, doch de *toepassing* bleef onzeker. Talrijke uitingen en daden van linksche regeeringsmannen en kamerleden wezen het uit, welk lot de bijzondere school zou treffen, wanneer een vrijzinnig-socialistisch meerderheidsbloc aan het bewind bleef. 't Bleek zonneklaar, hoe men daarginds een eerlijke toepassing van dit artikel verstond.

Immers toen van der Molen (A. R.) dit jaar de „minimum”-lijders, die het 't meest noodig hadden, een ruimer salaris wilde zien toegekend, stelde de linksche meerderheid voor een *algemeene* verhooging van fl 100 ook voor de rijkst-bezoldigde openbare onderwijzers met een inkomen van fl 3000.

Door het plotseling indienen van een amendement wisten de Rechtsche Kamerleden de magere positie der achtergestelde bijzondere hongerlijders nog wat te verbeteren. Maar toen Lohman kwam met zijn salariswetje om nu vast gelijkheid toe te staan als 'n soort voorschot aan de onderwijzers in dezelfde gemeenten werd dit door de geheele linkerzijde afgestemd. Geen gelijkheid vóór den tijd. En als de tijd is gekomen? De verzekeringswetten van Talma zijn 'n leerzaam antecedent geweest, hoe links aangenomen wetten behandelt, 't Schreeuwende onrecht, dat hier en daar 'n bijzondere onderwijzer fl 500 minder verdient dan zijn openbare collega, zou worden bestendigd, als Ketelaar, Otto en Troelstra de teugels van het bewind in handen hadden gehouden.

En toch — dezelfde eischen, dezelfde deugdelijkheid wordt gevorderd voor beider onderwijs en persoonlijke geschiktheid. Is dan het bijzonder onderwijs soms slechter? Luisteren wij naar de „deserteurs”, die in openhartige praatzucht het ons verklappen.

De commissie van Toezicht op het L. O. te Amsterdam klaagde, dat de resultaten op de openbare scholen zoo *uiteenloopend* waren, hier goed, daar slecht. Over de bijzondere scholen werden dergelijke aanmerkingen niet vernomen.

In het verslag dier commissie wordt dan als een treffend staaltje aangehaald, dat 't meerendeel der jongens eener klas, die „loffelijk” ontslag kregen, niet kon uitrekenen, hoeveel procent de sigaren in prijs stegen, als ze van 4 op 5 ct. worden verhoogd.

Men uitte zijn bevreemding in de hoofdstad over dit feit, dat zooveel openbare onderwijzers hun kinderen naar bijzondere scholen zonden.

In het „Vaderland” mocht dr. Gobits, rector van het Nederlandsch Israëlitisch Gymnasium schrijven, dat „de openbare zoogenaamd neutrale school voor een belangrijk deel de schuld draagt van den achteruitgang in godsdienstzin bij het volk.” En de protestantsche Leidsche hoogleeraar Knappert kon in de kolommen van het blad vrijuit beweren, dat „ons volk bekommerd is over den huidigen toestand, over de houding van het openbaar onderwijs, over den geest, waarmee het is doortrokken, over die opgroeiende wereld, waarin alle godsdienst wordt doodgezwegen.”

En dan verklapt het „Vaderland” nog meer. „De godsdienstzin,” zegt het, „wordt door de openbare school verzwakt; godsdienst is als de bochel, waarover een welopgevoed mensch niet spreekt in gezelschap van iemand, die door moeder natuur daarmee werd misdeeld.”

„Daarom”, aldus dezelfde „bekeerling”, „moet er een corps openbare onderwijzers worden gevormd, dat den Bijbel kent en den schat van paedagogie, die deze bevat, weet te gebruiken.”

Zeker, dan zal het niet meer zoo dikwijls voorkomen, dat de geschiedenisleeraar wel weet, wie Zarathrusta, Boeddha en Mahomed is, doch Mozes slechts kent in verband met Michel Angelo. Was 't niet de schoolopziener Gevers Deynook, die in hetzelfde „Vaderland” zijn verbazing uitte, dat in examencommissies op enkele vragen over het Heilige Land of over de Aartsvaders, de meeste leerlingen het antwoord schuldig bleven, zeggend daar nooit van gehoord te hebben? Dat zelfs een kind, wat de Zondagsschool bezocht, den openbaren onderwijzer met hoofdakte te hulp kwam bij toelichting over een schilderij van Rembrandt, waarop een oud Testamentisch tafereel was afgebeeld?

Mogen wij dan niet met een eerlijk geweten zeggen, dat onze bijzondere scholen beter zijn, en dat de voorstanders van de openbare bang zijn bij *finantiëele gelijkstelling* de „concurrentie” niet meer te kunnen volhouden en overvleugeld te worden? Immers bij gelijke salariëering van krachten behoeven de onderwijzers niet meer uit „broodnood” over te loopen naar het openbaar onderwijs.

En dan durfden de over het land fladderende propagandisten-voor-eigen-hachie, Eerdmans, Otto, en Visser van Yzendoorn op spreekavonden nog vertellen, dat de vrede niet van één kant komen kan”, dat „Rechts geen vrede wil”, dat „de bijzondere school niet voelt voor het onderwijs, wat de liberalen er voor voelen.” Brutaalweg werd zoo iets er uitgeflapt, en over de millioenen gezwegen door het godsdienstig volksgedeelte aan eigen school besteed naast gelijk-op storten van belastingpenningen voor de openbare.

Dan was de Muralt eerlijker, die openlijk getuigde, dat hij over de finantiëele gelijkstelling niet juichte en Troelstra en Ketelaar verweet, dat zij daaraan hadden meegewerkt.

Voor hem was het duidelijk, dat de „confessioneele school veel kwaads moest stichten.”

Maar waarom dan zijn stem gegeven aan de grondwetsherziening?

Was er toen soms al in de hooge kringen bepaald, dat van de „toepassing” niets zou komen? En moest Roodhuyzen toen niet gekelderd worden na twintig jaar trouwen dienst in 't belang van de openbare school, nadat hij voor een „eerlijke doorzetting” was opgekomen?

En werden de socialistische meetinghouders niet ontmaskerd door de Wijnkoop-mannen, toen zij beweerden het bijzonder onderwijs te willen vertroetelen, mits — let wel — mits het aan gelijke voorwaarden voldeed als het openbare?

Wij zullen deze uitspraken onthouden; te gelegener tijd komen ze wel te pas. Wanneer Nederland zijn onderwijsstrijd heeft volstreden, zal men ook aan de koloniën gaan denken. Dan is het mogelijk, dat dezelfde lokvogelzangen, maar ook het brute leugengeschreeuw over de golven van den Oceaan rollen en hier in onze kolonie een sterke echo te voorschijn roepen.

Dan is het goed als wij bovenstaande hebben onthouden.

De nieuwe Begrafenisverordening.

II.

Art. 11 1e lid luidde oorspronkelijk: „De erfgenamen van den overledene zijn aansprakelijk zoowel voor de begrafenis als voor de kosten derzelve.”

Deze uitdrukking „erfgenamen” kwam den afdeelingen te vaag voor; in het Voorloopig Verslag stelden zij daarom voor haar te vervangen door „het hoofd van het gezin of die in zijn plaats treedt.” De Gouverneur wijzigde dit lid echter in dezen zin, dat de woorden „erfgenamen” worden vervangen door „naaste bloedverwanten.”

In het eindverslag merkte nu een lid op, dat de erfgenamen voor de begrafeniskosten aansprakelijk moeten blijven, terwijl de naaste bloed-

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Toen m'n weerbarstige haarbos nog niet aan 't verpeper-en-zouten was, vroeg ik eens zoo langs mijn neus weg aan 'n grijsgelokten collega:

Zeg, ouwe, weet je ook wat sisal is?

Sisal? Wel natuurlijk, dat is pita.

En wat for goodness' sake is pita?

Wel mijn goeie Jan Paul, weet je dát nog niet, en met 'n heel professoraal gezicht: pita is sisal, begrepen?

Of ik 't begrijp? Mijn goeie man ik omvadem 't, luister maar: 'n neger is 'n zwartmensch, en 'n zwartmensch is 'n neger, 'n ezel is 'n langoor en 'n langoor is 'n ezel, 'n auto is 'n tuftuf, en 'n tuftuf is 'n auto, 'n sigaar is 'n rookstok, en 'n rookstok is 'n sigaar, 'n aap is 'n sim, en 'n sim is 'n aap, 'n wortel is 'n peen, en 'n peen is 'n wortel, over there is Frankrijk, en Frankrijk is over there, ersatz is 'n surrogaat, en 'n surrogaat is erzatz, 'n schuitjesmallemolen is 'n ....

Jongmensch stop, spot niet, geloof me pita is sisal en sisal is pita.

Toen deed ik er 't zwijgen aan toe, en ontrimpelde mijn wenkbrauw met 'n: kom, steek nog 's op!

Als ge nu nog niet gesnapt hebt waar ik heen wil, dat ik deez' keer mijn maandelijksche copie wil pennen over de sisalcultuur, dan zijt ge heusch geen knip voor uw neus waard.

Never mind, ter zake.

Als buitenman ben ik honderd en meer maal gereden óf in 't zadel achter natwapperende paardenmanen, óf in licht veerend run-aboutje, óf akelig sporadisch in deinende auto over grooten weg langs „Mount Pleasant,” beter bekend als „Mal Paìs.”

Je ziet dan, als je van San Willibrordo komt, rechts van den weg heelemaal in de verte 'n rood pannendak, links 'n beetje achteraf 't pittoresk landhuisje van Papaja.

Dicht bij 't hek van Mal Paìs staat 'n boom, 'n boom met loof, 'n boom die schaduw plekt op gestoofden in zon badenden stofgrond, en daar onder dien boom was sedert jaren mijn halte op mijn heen en weer reizen van en naar Willemstad la ville lumière.

Heb daar menig sandwichje verschalkt, helaas, hoe lang reeds, door lamentabele tijden zonder 't hartige tusschenwerpsel, zonder de kleurige middenstof, zonder 't zoo pikante entre-deuxtje, precies als 'n roomsoes zonder room, 'n vulpen zonder inkt, 'n portemonnaie zonder geld.

Was er misschien nooit toe gekomen, om dat hek bij dien bewusten sandwich-boom in te zwenken, als mijn goed gesternte mij niet wederom in contact gebracht had, met den nieuwen administrateur, met wien ik vroeger eens zoo terloops had kennis gemaakt.

En spijt van mijn bezoek heb ik heelemaal niet gehad.

De Hoogwelgeboren Heer G. d'Aumale Baron van Hardenbroek, ontving me zeer joviaal in 't hol-ongezellig antiek landhuis van zijn plantage.

Zou men kunnen opperen — en 't is geopperd — hoe in hemelsnaam 'n baron uit 't verre moederland, zoo maar ineens verstand heeft gekregen van zoo'n echt tropische cultuur, als de sisal-aanplant is.

En toch is 't simple comme bonjour, in twee woorden verklaar ik u zulks.

St. Eustatius zag hem voor 3 jaren als assistent-manager van de cultuurmaatschappij der Nederl. Antillen waar men sisal, katoen en suikerriet verbouwde, en voor bijna 'n half jaar als acting-manager, tijdens 't verlof van Mr. Wilde.

Daar op 't mij zoo bekende Statius heeft hij in die lijn z'n sporen verdiend.

En onderschat zulks niet, want ik zet 't elken Curaçaoschen planter, die 't nog geen maand op z'n plantage kan uithouden, om 3 lange jaren hoog tegen den eenzamen Quill te gaan wonen, geïsoleerd van alles wat 't leven kan veraangenamen, op te gaan in dit pioniersleven met z'n nasleep van tallooze ontberingen, dag in dag uit te staan in gloeiende tropenzon, om langzaam, o zoo langzaam de vruchten te zien van taaie attsdaüer, en energiek vooruit.

'n Rijtuigje stond bereids klaar, om 'n kijkje van de estate te nemen.

Twee zesvoeters ploften op 't harde kussen tusschen de wielen.

Ik pakte de teugels en zei: Vort knol!

Mijn buur, uiterlijk every inch American, zoog z'n pijpje.

Achter pijpje glad geschoren facie, boven pijpje khaki helmhoed, onder pijpje sporthemd met opgestroopte mouwen, wrist-watch, rijbroek en kappen over breedgeneusden schoen.

Herinner me indertijd gezien te hebben in een of ander Magazine, groep van hoofd-ingenieurs van reusachtige Panama-doorsteek, en die zagen er precies zoo uit, van top tot teen.

Zoo'n tenue moet dus wel „je”, moet dus wel practisch zijn, en dat is 't ook.

En we reden door 'n hek over 'n glooiend bergpad omlaag, tusschen omhoog piekende sisalplanten, zoo ver je maar zien kon.

Laat ik nu toch eindelijk eens serieus zeggen, wat sisal eigenlijk is.

Sisal, mijne heeren, is pita, neen, weg er mee, dat viel me uit den mond, dat bedoelde ik niet.

Nog eens, sisal, mijne heeren, is 'n vezelplant en 'n variëteit van 't genus pita.

In Yucatan werd vroeger heel veel van deez' vezelsoort uitgevoerd; Sisal heette 't exporthaventje, vandaar de naam.

De sisal, die op Mount Pleasant gekweekt wordt, is van Trinidad geïmporteerd, voor vezelstof de allerbeste, heet met 'n geleerd woord „Agave rigida sisalana,” en heeft heel veel weg van de in Holland meer bekende z.g.n. aloë.

Had je, toen ik nog 'n broekemannetje was, in groote serre van Rotterdamsche Diergaarde 'n honderdjarige aloë in bloei.

Dat was zulk 'n gebeurtenis, dat om die hoogopschietende piek met bloem 'n wenteltrap gebouwd was. Ben toen heel wat keeren met mijn kleine beentjes naar boven geklauterd, niet uit zucht naar wetenschap, maar omdat die leuning zoo heerlijk glee.

Voor niet-deskundigen is zoo'n doorgeschoten aloë en 'n doorgeschoten sisalplant zusje en broertje, en toch verschillen ze hemelsbreed.

En nu 't eigenaardige, dat die honderdjarige aloë heelemaal niets heeft uit te staan met de rasechte aloë, hoe ze dus aan dien naam komt mag Joost weten.

Hier komt ze niet voor, maar is inheemsch in Mexico, waar ze „Maguey” heet, nà 4 of 5 jaar reeds haar bloemstengel schiet, waar ze in 'n koud klimaat 50 of 60, ja, soms 100 jaar over doet. Vandaar de naam *honderdjarige aloë*.

Door de pas uitschietende jonge bloemstengels af te snijden, wordt door de Mexicanen de bekende pulque-drank gewonnen.

Soms vloeit er bij zoo'n operatie 'n 200 liter uit één plant.

Dat goedje laten ze dan gisten, en klaar is Kees, santé! daar ga je.

Waarom zou de pita, die hier inheemsch is — agave polyacantha — en die ze vooral rondom St. Marie als heg utiliseeren, ook niet zoo'n soort brouwsel kunnen leveren, als surrogaat voor die verpeste vitrioolrum, waarmede zoovele Curaçaoënaars hun maag en ingewand verbranden.

Wie neemt de proef eens?

Maar waar zich onze inheemsche pitastengels met succes toe leenen dat is, tot 't in mekaar zetten van de sierlijkste eerebogen.

Dat heb ik nooit geweten, maar met groote wonderoogen nog niet lang geleden gezien op weg naar 't feestvierend St. Marie, bij 't zilver priesterfeest van onzen zoo populairen pastoor Okhuijzen. Wat was dat mooi!

En toen ben ik aan 't piekeren gegaan.

Zouden die kaarsrechte masten, nu spoedig zoo akelig zwak in de lendenen, niet door inspuiting of besmering met een of ander procedé, zooiets als creosoot, tot 'n vaste meer compacte substantie kunnen gemaakt worden?

Dat zou 'n uitkomst zijn voor ons aan hout zoo arm Curaçao.

Wie neemt de proef eens?

Good gracious, Jan Paul, wat ben je weer aan 't idealiseeren, en wat ben je weer afgedwaald!

Wel, 'n mensch zonder idealen is geen mensch, en afgedwaald, excuus, heelemaal niet. Ben zoo logisch mogelijk gebleven in de lijn van de sisalcultuur, en alles wat daarmee

verwanten voor de begrafeniskosten moeten worden aansprakelijk gesteld. Tegen deze voorgestelde verandering had de Gouverneur geen bezwaar, zoodat bij het artikel in bovengenoemden zin heeft gewijzigd.

Het laatste lid van art 11, waarin bepaald werd, dat „als onvermogenden niet worden aangemerkt arbeiders, die zich op een plantage of een grond onder contract voor een bepaalden tijd verbonden hebben," is vervallen.

In art. 15, waarin wij lezen, dat bijzondere begraafplaatsen kunnen worden aangelegd met verlof van den Gouverneur, achtten verscheidene leden een bepaling noodzakelijk, overeenkomende met die van Art. 15 van de Nederlandsche Wet met het oog op de omstandigheid, dat in de buitendistricten van Curaçao en op de andere eilanden der kolonie niet altijd de gelegenheid bestaat om een lijk op een begraafplaats te begraven.

De Gouverneur antwoordde hierop, dat die mogelijkheid reeds bestaat. Het aanleggen van een „bijzondere begraafplaats" kan toch het stichten van een familie–begraafplaats of grafkelder in zich sluiten.

Al deze artikelen werden door den Kolon. Raad hetzij aangevuld, hetzij gewijzigd, zonder discussie of hoofdelijke stemming aangenomen.

Art. 17 heeft meer stof opgejaagd In zijn oorspronkelijken vorm luidde het aldus:

„Zonder vergunning van den Gouverneur, den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of zoo noodig eenen anderen geneeskundige gehoord, mogen geene begraafplaatsen worden aangelegd op een afstand van minder dan 50 meter van gebouwen tot bewoning dienende of bestemd, en zonder die vergunning mogen, binnen gelijken afstand van eene begraafplaats, geene gebouwen ter bewoning worden opgericht of putten worden gegraven.

Van dit verbod zijn uitgezonderd doodgravers–woningen en pastorieën of kostershuizen, ten dienste der begraafplaats te stichten.

Het uitbreiden eener bestaande begraafplaats wordt, voor deze verordening, met het aanleggen eener nieuwe begraafplaats gelijk gesteld."

Blijkens het Voorloopig Verslag meende men in de afdeelingen, dat, bij wijze van overgangsbepaling, op het verbod om huizen te bouwen binnen den afstand van 50 meter van een begraafplaats een uitzondering behoorde te worden gemaakt voor de reeds bebouwde complexen binnen dien afstand. Natuurlijk werd hiermede bedoeld, zooals ook uit het Eindverslag bleek, het bouwen van *nieuwe* huizen op reeds bebouwde complexen. De Memorie van Antwoord gaf hierop geen direct antwoord. „Het bouwen van woningen, aldus genoemde Memorie, veronderstelt een *nieuwe* handeling. Het spreekt van zelf, dat de eenmaal om een kerkhof binnen den wettelijken afstand *staande* gebouwen niet behoeven te worden afgebroken."

Het was dus te voorzien, dat men in het Eindverslag zou blijven aandringen op de toestemming om „bij wijze van overgangsbepaling, binnen de grenzen van reeds bebouwde complexen *nieuwe* huizen te mogen bouwen."

De Gouverneur achtte blijkens de Nota naar aanleiding van het Eindverslag deze overgangsbepaling niet gewenscht, daar toch in elk bijzonder geval vergunning kan worden gegeven voor den bouw.

In de openbare behandeling van deze ontwerp–verordening door den Kolon. Raad op 17 Juli vroeg de Voorzitter, of de gemachtigde van den Gouverneur over dit artikel geen opmerkingen had te maken.

De heer Dr. Waterman meende, dat het het beste was het artikel zoo te laten.

De voorzitter was van oordeel, dat er geen bezwaren kunnen bestaan een uitzondering te maken voor reeds bebouwde complexen, waarvan de grens aan de zijde van de begraafplaats toch reeds binnen de in dit artikel bepaalde 50 M valt.

De heer Dr. Waterman zeide, dat hij het beter heeft gevonden den Gouverneur te adviseeren geen overgangsbepaling te maken, omdat men anders nooit uit de impasse komt. Men heeft hier tot nu toe, tegen alle bepalingen van elders in, de begraafplaatsen maar nagenoeg midden in de bebouwde kom aangelegd, nooit rekening gehouden met momenten, die elders wel gelden, en wordt die overgangsbepaling toegegeven, dan zal die bebouwing om de begraafplaatsen heen nog lange jaren doorgaan, evenals tot zijn spijt, bij het gemis van een artikel, dat de sluiting der begraafplaatsen in de kom der gemeente gelast, de begraving in deze niet juist gelegen terreinen nog lange jaren zal door gaan. Het is waar, dat reeds huizen op ongeoorloofden afstand bestaan, maar het is toch een wet tot een dood ding maken, de mogelijkheid te scheppen, daarmee nog lange jaren door te gaan.

Het ligt niet in 's sprekers plan deze verdere concessie over te nemen, want hij wil inderdaad de begraafplaatsen buiten de stad en eene ruime uitbreiding der gemeente hebben.

De heer Zeppenfeldt zeide, dat er bij het kerkhof op Pietermaai een bouwvallig huis staat, en stelde de vraag of indien dat huis instort, men het weer zal mogen opbouwen.

De gemachtigde van den Gouverneur antwoordde, dat daartoe geen toestemming zal worden gegeven, aangezien getracht zal worden zooveel mogelijk te naderen tot den toestand, zooals door de verordening voorgeschreven.

De heer Sutherland zeide, dat hij moeilijk zijn stem aan dit artikel zal kunnen geven. Hij stelde de vraag of de bepaling niet tot onbillijkheid zal leiden. Op Welgelegen b.v. hebben verscheidene menschen grondjes gekocht om huisjes te bouwen. Indien dit nu verboden wordt, dan lijden die arme lieden toch schade. Hij merkt verder op, dat waar er in de omgeving van begraafplaatsen complexen van 1000 en meer huizen staan, een paar honderd meer toch niet zoo'n ingrijpend verschil zullen maken.

Spreker vroeg of de gemachtigde van den Gouverneur van oordeel is, dat men op de wijze door hem (gemachtigde) aangegeven, ooit tot den gewenschten toestand zal komen. Spreker geloofde dat niet. De menschen zullen dan immers wel oppassen, dat hunne woningen niet bouwvallig worden.

De heer dr. Waterman voelde het bezwaar van de heeren volkomen. Hij wenschte niemand te benadeelen, integendeel. Aan den anderen kant betoogde hij, dat men, door eene overgangsbepaling te maken, het bereiken van den gewenschten toestand nog langer verschuift. Men komt daardoor nog verder van het gewenschte doel.

De heer Sutherland was van meening, dat het doel zoo nooit bereikt zal worden, en meende, dat men op de wijze handelende, zooals door den gemachtigde aangegeven, vooral de arme woning- en grondeigenaars zal benadeelen, en achtte dit onbillijk.

De heer Gorsira zeide, dat hij voor de kwaal slechts twee middelen kent: 1e onteigening of 2e verwijdering van de begraafplaatsen.

De voorzitter gaf den hamer over aan den ondervoorzitter en zeide een amendement op dit artikel te zullen voorstellen, n.l. aan het artikel een lid toe te voegen, luidende:

Het verbod in het eerste lid vermeld omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de bij de inwerkingtreding dezer verordening bestaande bebouwde lijnen.

Het amendement werd door de heeren Gorsira en Zeppenfeldt ondersteund.

De heer Lansberg vroeg of het niet beter was de behandeling aan te houden tot een volgende vergadering.

De gemachtigde van den Gouverneur was hier wel voor en zou dan met den Gouverneur overleg plegen.

De ondervoorzitter zeide, dat de behandeling van het amendement op art. 17 werd aangehouden tot een volgende vergadering.

Op Woensdag 21 Aug. j.l. werd de algemeene beraadslaging voortgezet over art. 17 met het daarop door den heer Statius Muller, Voorzitter van den Raad voorgesteld amendement, luidende: „Het verbod in het eerste lid vermeld omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de bij de inwerkingtreding dezer verordening bestaande bebouwde lijnen."

De heer Dr. N. Waterman, gemachtigde van den Gouverneur vraagt nu het woord en zegt:

Mijnheer de Voorzitter! Het amendement van den heer Statius Muller geeft mij, hoewel ik verre de voorkeur geef aan het oorspronkelijke art. 17, slechts reden tot geringe voor te stellen wijziging. Kan deze verkregen worden, dan zal het Bestuur als bewijs van wil tot goede samenwerking, dit amendement overnemen.

De wijziging in het amendement, waarop ik prijs zou stellen, is deze, dat daarmee werd voorkomen, dat in den termijn, liggende tusschen de aanneming van het amendement en de uitvaardiging der wet, opzettelijk gebouwen worden neergezet op ongewenschten afstand der begraafplaatsen, ten einde zich dan bij de inwerkingtreding op een bepaalde bouwlijn te kunnen beroepen. Mijnheer de Voorzitter, er is mij nu reeds een dergelijk geval bekend geworden. Ik zou daarom het denkbeeld willen opperen, in het amendement het woord „inwerkingtreding" te vervangen door „aanneming." Weet een der leden een andere oplossing in dien geest, dan zal ik het gaarne overnemen.

Zooals ik reeds zeide, wil het Bestuur het amendement van den heer Statius Muller aanvaarden, als erkenning van de moeilijkheden van een historisch ontstanen toestand, en een tegemoetkoming aan deze.

Ook daarom ben ik geneigd dit amendement over te nemen, omdat hierin ten minste wordt aanvaard, dat binnen een bepaalden afstand (het aantal M doet er minder toe) van eene begraafplaats geen nieuwe gebouwen worden opgericht, eene bepaling, welke in de begraafwetten van *alle landen* voorkomt. In alle landen is, evenmin als hier, de omgroeiing der begraafplaatsen door de zich steeds uitbreidende steden, onbekend; maar overal elders geeft dit feit wel het aanzijn aan pogingen om de begraafplaatsen zoo lang mogelijk te behouden, en om den afstand der woningen tot deze niet te reglementeeren, maar juist andersom tot het scheppen van juist-gelegen begraafplaatsen, hand in hand met eene verstandige woning-politiek.

Mijnheer de Voorzitter! Ik meen niet, dat het Bestuur in deze verder kan gaan en afwijken van den algemeenen regel; zooals die is uitgedrukt in de wetten van alle landen ter wereld. Dank U.

De heer Lansberg vraagt hoe het amendement zal moeten luiden.

De heer Dr. Waterman zegt, dat het amendement geheel blijft luiden zooals door den heer Muller voorgesteld, behalve de woorden „bij de inwerkingstelling," welke vervangen worden door de woorden „bij de aanneming."

De heer Statius Muller, Voorzitter, verzoekt nu den heer Dr. H. A. de Casseres, oudst in jaren aanwezig lid, de leiding der vergadering even op zich te willen nemen.

Nadat de Heer Dr. de Caseres den voorzitterszetel heeft ingenomen zegt de heer Statius Muller (A. G.), dat hij geen bezwaar heeft zijn amendement eenigszins te wijzigen om aan het verlangen van het Bestuur te voldoen. Van het „aannemen" der verordening wil hij echter in het amendement niet spreken. Echter wil hij daarin wel een bepaalden datum noemen en wel 1 September e. k. Het amendement zal dan aldus luiden:

Het verbod in het eerste lid vermeld omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de op 1 Sept. 1918 bestaande bebouwde lijnen.

De heer H. Statius Muller, lid van den Raad, vraagt nu of het in de bedoeling zal liggen te geraken tot sluiting van de begraafplaatsen, indien dit met het oog op de volksgezondheid noodig blijkt.

De heer Dr. Waterman zou wel graag willen komen tot sluiting van begraafplaatsen, maar kan zich niet beroepen op het belang der volksgezondheid. Hij zou het wel willen hebben met het oog op een betere stadsverdeeling, maar dat is zeer moeilijk. Men zal ook inzien, dat de begraafplaatsen ook na langen tijd niet vol zullen komen, waar reeds na 3 jaren de graven geroerd mogen worden; ook hierdoor zal men met deze verordening in de hand wel niet tot sluiting der begraafplaatsen kunnen komen. Daarom juist is spreker zoo gesteld op art. 17, daar dit van zelf toch reeds eenige pressie kan uitoefenen. Spreker herhaalt dat hij zich tot sluiting van begraafplaatsen niet kan beroepen op het belang der volksgezondheid, maar zou het graag zien uit een oogpunt van verstandige woningpolitiek.

De Heer Muller, lid van den Raad zegt, dat er op Pietermaai een geheel ombouwd kerkhof staat en vraagt of het de bedoeling is, dat dit terrein bij sluiting als bouwterrein gebruikt zal kunnen worden.

De gemachtigde van den Gouverneur deelt mede, dat art. 34 in zulk een geval voorziet.

De Voorzitter herneemt nu zijn zetel en vraagt of iemand over het amendement, zooals gewijzigd, hoofdelijk stemming verlangt.

Niemand hoofdelijk stemming verlangende, wordt het amendement, evenals het artikel 17, zooals gewijzigd, zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Nederland.

Volgens telegrafisch bericht is het Nieuwe Kabinet als volgt samengesteld.

G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck, Minister van Binnenlandsche Zaken en Premier.

Mr. Karnebeek, Buitenlandsche Zaken.

Mr. Heemskerk, Justitie.

Mr. De Vries, Financiën.

Mr. van Geusau, Oorlog en Marine.

Mr. Kofig, Landbouw, Handel en Verkeer

Mr. van Ysselstein, Arbeid.

Mr. Idenburg, Koloniën.

We laten hier eenige bizonderheden volgen, voor zoover ze ons bekend zijn. Daar de voornamen van de meesten ontbreken, kunnen we niet met zekerheid zeggen, welke personen er bedoeld zijn.

De Premier moet volgens de overgeseinde voorletters zijn Jhr. Mr. Gustave, Louis, Marie, Hubert Ruys de Beerenbrouck die tot een paar maanden geleden Commissaris der Koningin was in de Provincie Limburg, en dit eereambt aan zijn zoon mocht overdragen.

Hij werd in 1842 te Roermond geboren, was van 1877—88 eerst rechter, daarna vice-president der arr. rechtbank te Maastricht; van 1880—88 lid der Tweede Kamer, van 88—91 Minister van Justitie, van 92—93 lid der Tweede Kamer en van 1893—1918 Commissaris der Koningin in Limburg. Hij is een der vier Vertegenwoordigers van Nederland bij het Hof van Arbitrage.

Hij is commandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw; Groot Officier van Oranje Nassau; Ridder der Orde van St. Anna van Rusland; Groot-kruis van den H. Gregorius den Groote, van den Leeuw en de Zon van Perzië; van de Rijzende Zon van Japan. Roomsch-Katholiek.

---

annex is.

En mijn vriendelijke cicerone naast me in 't schokkende wagentje, werd niet moede me enthousiastiek te vertellen, tusschen puffen aan 't weerspannig pijpje, veel interessants over zijn werk, waarin hij opgaat en dat hem dierbaar is.

Ziet u, nu hebben we al zoowat 'n 200 H. A. beplant en er 'n honderdtal ontgonnen; geheel de plantage zal ongeveer 1000 H. A. groot zijn, waarvan 'n kleine 200 zeker minder geschikt zijn voor 'n loonende sisalbouw.

Kijk b. v. daar nu, — ho, bonk! — en vier lange beenen sprongen op de wereld, kijk daar dat veldje nu eens, die grond is te mager, deugt niet, die jonge plantjes doen 't niet, moeten noodzakelijk worden overgeplant daar meer tegen dien berg.

En kom nu 's eventjes hier, kijk die grond is puik, daar staan die stekjes heel wat frisscher en fleuriger, ziet 't verschil niet.

Nu, of ik!

En 'n eindje verder waren ze druk aan 't irrigeeren, weer wat verder 'n rij van 15 tal mannetjes den grond aan 't bepieken onder mysterieus bromgezang, nog 'n beetje verder zaten vrouwen met opgeknoopte rokken, de 't niet doende plantjes uit den mulle aard te vingeren, en andere Eva's dochters diepten onverstoorbaar kalm, op 'n veld schuin daarover, dezelfde schrale baby plantjes uit volle manden, en deponeerden ze op regelmatige afstanden in den grond die beter was.

En nu zal ik U eens 'n demonstratie geven, met onzen nieuwen motorploeg.

In de verte stond midden op 't land 'n gevaarte, en ik dacht warempel eerst, dat 't de massale locomotief was, van die ouwe trouwe nu reeds lang afgedankte stoomtram tusschen Rotterdam en Schiedam, de jeneverstad.

En we naderden, naderden, en stoomtram–illusie verdween zoo langer zoo meer in 'n nevel, verdween in 't niet. 't Leek er niets op.

Las op de flanken van dien kloek gebouwden reus: „Avery light weight gas & oil tractor, zag er achter aangespannen met dubbele ketting drie splinternieuw geheel ijzeren ploegen.

En mijn onvermoeide gids wipte veerkrachtig 't ijzeren trapje op, draaide 'n kraan, en haalde 'n stang om, trok aan 'n kruk, en onmiddelijk sloeg de motor aan, en 'n pot tjoekend begon 't monster te rollen.

Hello! nu gaan we aan 't ploegen, klonk 't van boven achter 't stuurwiel, 'n ruk aan 't slingerend touw en knetterden de drie glimmende kouters en dooreneden, doorgroefden, doorkliefden meer dan 'n voet diep in kaarsrechte lijn, den siddelenden grond.

Dit machtig gedoe te zien, is alleen 'n reis naar Mount Pleasant waard.

Waarom toch zoo weinig gebruik gemaakt wordt door heeren planters van zoo'n ongeveer dezelfde gouvernements machien blijft mij 'n raadsel, mij dunkt voordeelen aan goed doorploegde landerijen verbonden, wegen zeker op, tegen de onkosten daaraan besteed.

Wat stoomploegen! Nonsens! hoorde ik laatst iemand lanceeren.

Weet je wat ik doe? Ik stuur tegen den planttijd 'n regiment varkens in mijn velden; ik zet 't de modernste ploegmachien, om hun grondbewerking te verbeteren.

Dat is ook 'n oogpunt!

IJzeren man kreeg 'n overjas aan, en we reden naar de fabriek.

Heelemaal afgebouwd is ze nog niet, wel op één oor na gevild.

In dat witte gebouw zullen eerlang de afgesneden sisalbladeren ontvezeld worden.

De motor om den ontvezelaar te drijven — 'n Americaansche van 24 P. K. merk Worthington, — staat reeds ongeduldig te wachten om aan 't puffen te slaan.

De ontvezelaar is er nog niet, maar kan nu iederen dag verwacht worden, en is ook in America gebouwd bij „the Riverside Machine Work. Co." Paterson N. Y.

Is 't bedrijf eenmaal in volle actie, dan, duikelen de vezels na de ontvezeling in de in 't sousterrain aanrijdende vuurroode karren, worden gedroogd, gesorteerd en gebaald in balen van 400 Eng. ponden, en naar New-York verzonden om daar naar de touwslagerij te gaan.

Afgeloopen! Klaar! Punctum! Pardon, nog eerst moeten mij twee bezwaren van 't hart.

Heb ik 't goed begrepen, dan is de idee, de opzet, om 't onbebouwde Curaçao zooveel mogelijk onder de sisal te zetten met Mount Pleasant als centrale, waarheen de oogst van geheel 't land zal vervoerd en later verwerkt worden tot de zoo gewilde en waardevolle sisalvezel.

Ik kijk uit mijn raam, neem mijn binocle en zoover ik over 't mij omringend bergland kan focussen, is er in mijn buurt nog geen sisalstekje geplant.

En dat is precies zoo, niet beter te weten, van onze Curaçaosche Oost- tot Westpunt, is not it?

Zou-'t nu langzamerhand geen tijd worden om den grooten en minderen man te gaan bewerken, om belangstelling bij hen op te wekken voor deez' nooit falende en goed betalende aanplant, er reclame voor te maken, premies uit te loven, faciliteiten te verleenen etc. etc. enfin, alles te doen om de sisalbouw tot 'n ware volkscultuur te maken.

Anders voorzie ik, dat later werkgrage motor in de witte centraal-fabriek, vaak z'n puffen zal moeten staken, niet bij gebrek aan gasoline, maar door 't gebrek aan ontvezelingsmateriaal; en dat zou jammer zijn.

Dat is een.

Naar New York worden de vezels verzonden om tot touw verwerkt te worden.

Waarom? Hier hebben we toch ook 'n touwslagerij; ik ken er tenminste een — van de Coöperatieve Vereeniging — die uitstekend werk levert.

Misschien — en dat kan 'n bezwaar zijn — is ze niet up to date genoeg, want ook hier wordt 't groote wiel nog door 'n joggie gedraaid, net als door de Ruyter in z'n blauw geruiten kiel drie eeuwen geleden.

Maar dat euvel is gemakkelijk te verhelpen door 'n motortje van 'n paar P. K.

Ook mogelijk, dat men hier nog niet voldoende de finesses en nieuwste snufjes van dit bedrijf onder de knie heeft. Maar, dat is nu heelemaal geen bezwaar.

Stuur 'n jongmensch met aanleg en ambitie voor dit vak als volontair 'n maand of wat naar zoo'n hyper-moderne touwslagerij in New York om op de hoogte te komen, maak hem bij terugkeer op Curaçao chef van dit zoo echt hollandsch bedrijf, geef 'm carte blanche om de boel in te richten zooals 't behoort en 't zaakje is gezond, zal loopen of 't gesmeerd is.

En wie zal dat betalen, Z. L. G.?

Ach kom, voor zoo iets is toch altijd hulp bij 't Gouvernement te krijgen, daarover niet getobd.

En dat is twee.

* *

Afternoon tea smaakte overheerlijk na al dat gerij en getippel in stekend zonnetje over de mount-pleasantsche velden.

En pleasant waren ze die uurtjes die omvlogen in aangename en leerzame kout.

Ben ten hoogste verplicht aan sympathieken Baron van Hardenbroek voor de waardevolle gegevens, die hij mij zoo openhartig sans façon aan de hand deed, en waardoor ik 10 folio bladen met onder de streep copie kon vullen over de sisalcultuur.

Als ik dezer dagen nu maar niet die nijvere letterzetters van de Amigoe tegen 't lijf loop, want beslaas ondanks alle goeie voornemens, heb ik met topsnelheid al deze Arabische-inktkrulletjes weer op mijn knie neer gepend.

Op je knie?

Ja, op mijn knie!

Sapienti sat!

JAN PAUL.

San Willibrordo.

September '18.

Of met Mr. KARNEBEEK de Burgemeester van den Haag wordt bedoeld, met Mr. Heemskerk, de oud-Minister THEO, met Mr. DE VRIES, de Wethouder van Amsterdam, kunnen we slechts gissen.

Mr. GEUSEAU kan zijn Jhr. Mr. VON ALTING VON GEUSEAU, die als Luitenant Generaal benoemd werd tot Opvolger van den Heer POT als Directeur Generaal der Posterijen. Deze is Roomsch Katholiek en militair medewerker van *De Tijd*.

KÖNIG is ons totaal onbekend.

Mr. VAN YSSELSTEIN was reeds onder twee ministeries Secretaris Generaal van den Arbeid.

Mr. IDENBURG A. W. F. is ons voldoende bekend als Kamerlid, Minister, Gouverneur van Suriname en Gouverneur Generaal van Oost Indië. Beide laatste Ministers zijn Anti-revolutionair.

Berichten uit de Kolonie.

Zilveren Jubilé.

Dinsdag a.s. 17 September zullen twee Eerw. Zusters van de Congregatie van Roozendaal haar zilveren professiefeest vieren. Het zijn de Eerw. Zusters AMMONA en FAUSTA, alle twee in de zeer nuttige bediening van de keuken, de eerste op Pietermaai, de tweede op Habay.

Soeur AMMONA is 20 jaar op Curaçao, Soeur FAUSTA 22 jaar. Zij hebben dus al heel wat hitte verdragen, maar Dinsdag a.s. komen de Eerw. Jubilaressen voor de heetste vuren te staan, als ze van alle kanten geprezen en gehuldigd zullen worden. Daar kunnen de nederige religieuzen niet tegen.

Maar al haar Zusters verlangen het nu toch eens duidelijk te zeggen hoe hoog ze aangeschreven staan in aller achting en hoe hartelijk zij bedankt worden voor het zeer verdienstelijk werk in een warm klimaat het meer dan 20 jaren vol te houden in de keuken.

De goede God loone en zegene haar en krone haar met zijn glorie.

De Eerw. Soeur AMMONA is geboortig van Fynaart en heette in de wereld Mejuffr. Anna Maria van de Noort, de Eerw. Soeur FAUSTA werd te Loosduinen geboren en heette in de wereld Mejuffr. Alida Elisa de Brabander.

Aan beiden jubilaressen onze hartelijke gelukwenschen.

Welkom.

Met de Pakketschoener ESTELLE is Woensdagmiddag de Weleerw. Pater S. HAGEMANS van Marigot teruggekeerd en de Edelgrootachtbare Heer Mr. W. CH. DE LA TRY ELLIS, Lid van het Hof van Justitie in onze Kolonie, van zijn dienstreis naar St. Eustatius.

Havenpolitie.

Overdag hebben we de politieboot reeds meermalen onze haven zien doorkruisen, maar 's avonds nog niet. We weten daarom niet, of deze politieboot, de motorboot bedoelen we, voorzien is van een flink zoeklicht. Dat is een vereischte voor een politieboot. De dieven knijpen de kat in het donker. 's Avonds en 's nachts moet er van tijd tot tijd een ronde gedaan worden, of minstens de haven worden afgezocht met zoeklicht. Dan kan de Politie al gauw zien, of er ergens onraad schuilt.

Ook bij het voorkomen van ongelukken is een goed licht op de politieboot onontbeerlijk. We herinneren ons, hoe vroeger met stormlantaarns de haven afgezocht werd naar een drenkeling. Een motorboot met zoeklicht doet dat gauwer en beter.

Dan ook nog, we hebben reeds zoo herhaaldelijk gewezen op de Egyptische duisternis onzer haven. Een rij booglichten langs de kaden is een zorg voor later, maar voorloopig kan de politieboot dienst doen als lichtdrager om des avonds ten minste eenige communicatie binnen de haven mogelijk te maken.

Hoe de politieboot is ingericht weten we evenmin. *Eerste hulp voor ongelukken* zal er zijn draagbaar verbandkistje wel deponeeren, boei, dreg en lijn voor drenkelingen mogen evenmin ontbreken. De havenpolitie is natuurlijk getraind in alle grondbeginselen van het redden van drenkelingen en weet op te treden bij het voorkomen van ongelukken.

We hebben altijd geijverd om havenpolitie te krijgen. Nu die er eindelijk is, hopen we, dat ze ook zoo praktisch mogelijk zal worden ingericht. Het modern zijn onzer haven hangt grootendeels af van het optreden der havenpolitie.

Draadlooze.

Met de ESTELLE zijn twee jongelui meegekomen ter opleiding bij de Draadlooze om later op St. Martin dienst te kunnen doen.

Sport en Spel.

Curaçao heeft zijn sportterrein. Zondag 22 Sept. wordt het met eenige plechtigheid geopend. Maar „sportterrein" klinkt wel wat té en met een smachtend hè...... denken we aan de Engelsche koloniën.

't Is maar een heel bescheiden begin, dat heeft het ten minste gemeen met vele groote zaken. 't Is niet meer of minder dan een middelmatig voetbalveld. Maar hoe klein ook, het heeft een lange en moeizame geschiedenis.

Wie overtuigd is van de noodzakelijkheid van veel beweging voor den gezonden groei van het lichaam, wie den invloed beseft van lichaamsoefeningen en spel op de zinnelijken en geestelijken groei; „mens sana in corpore sano," wie sport en spel, onder wijze leiding en op geschikte tijd en plaats, weet te waardeeren als een van de middelen: tot voorkoming van veel lichamelijke miserie en tot vorming van het karakter en den wil; wie daarbij weet hoeveel Curaçaosche jongelui hun jeugd verdoedelen en erger, zal het met ons toejuichen, dat fr. LEOPOLD, onderwijzer aan het St. Thomascollege, met edel enthousiasme het plan op–, en met benijdenswaardige energie ook doorzette, om aan zijn gymnastische club een sportclub te verbinden.

Energie en enthousiasme waren daarvoor wel noodig; nergens was er een sportterrein en zoo was het plan besloten: zelf een terrein te zoeken en het met zijn jongens in orde te brengen. Een verzoek werd gedaan, met aandrang herhieuwd, om een paar keer per week gebruik te mogen maken van een terrein, dat wel geschikt leek. De langgerekte hoop knapte in teleurstelling.

Weer op zoek. Op de gouvernementsgronden rondom het nieuwe kruithuis was wellicht iets te bereiken.

Gelukkig gaf de H.E.G. Heer Gouverneur van harte gaarne de gevraagde toestemming. Toen aan 't werk. 't Was een lust te zien, hoe een goede twintig leerlingen van het College met schopjes en schoppen, harken en hakken, kruiwagentjes en karren wisten te manoeuvreeren.

Wat aan individueele kracht ontbrak, kwam 't aantal aanvullen en als een kolossus van een steen of een oude taaierik van een indjoe of dividivi zich niets aan het gepeuter gelegen liet, kwamen de werklui te hulp, die Dr. Ellis met voorkomende vriendelijkheid beschikbaar had gesteld.

In de Paaschvacantie begonnen, was na enkele weken een kwaadaardige wabi-afsluiting opgeruimd en verwijderd, lag een uitgestrekt terrein in onberispelijke vlakheid, en bleek slechts met groote onkosten voor het beoogde doel bruikbaar te maken.

Geen moed verloren; wat verder lag een eenigszins begroeid terrein, dat aanvankelijk om de afkeerige houding van enkele dividiviboomen gespaard was. Hier vlotte het werk zoo, dat de leider zich bezorgd maakte, hoe aan een bal te komen vóór 't veld te wachten lag en daarom het zaakje opzettelijk wat liet sloffen.

Maar zie, onbewust had fr. LEOPOLD een nummer getrokken uit een lijstje van verlangens.

Een sportterrein voor Curaçao een der wenschen van Dr. WATERMAN. Z. E. G. ziet in goedgeregelde lichaamsoefeningen en sport terecht een bondgenoot in zijn rusteloos werken tot bestrijding en vooral voorkoming van de moordende ellende die de jeugd hier bedreigt. En zoo bood Dr. WATERMAN aan, het terrein degelijk in orde te laten brengen, dat 't ook voor grooteren geschikt zou zijn. Gesteund door 't Gouvernement en enkele particulieren kwam er tot stand, wat met de geringe middelen bereikbaar was. Er is een bescheiden begin van een sport- en speelterrein en wie weet wat nog meer.

Nadat Dr. WATERMAN persoonlijk de werkzaamheden tot een goed einde heeft gestuurd, heeft Z. Ed. verleden week het terrein overgedragen aan fr. Leopold en Mhr. WIJTENBURG, die beiden hun speeldagen vastgesteld hebben. We mogen Dr. WATERMAN geen woord van oprechte waardeering onthouden voor de ijver en geestkracht, waarmede hij zijn moeilijke en opofferende taak als Directeur van de Openbare Gezondheidsdienst aangepakt heeft en doorzet.

Wij wenschen, dat Z. E. G. daarbij steeds meer steun en medewerking moge ondervinden.

Den leiders van de opgerichte of mogelijk nog op te richten voetbalclubs wenschen wij veel succes en hopen, dat zij het loffelijke doel, dat zij beoogen, mogen bereiken.

Mutualiteits Mij.

Deze Colombiaansche Verzekeringsbank staat er goed voor luidens het Verslag en de Balans, ons door den Heer J. P. G. ECKER, Agent dezer Maatij overgelegd.

Zondagheiliging.

In een reisbeschrijving van Oost-Indië werd met lof gesproken over de Koninklijke Petroleum Maatschappij. Bij dit Groot-bedrijf wordt de Zondag geheiligd en aan de talrijke arbeiders de noodige rust gegund en gelegenheid gegeven hun kerkelijke verplichting te voldoen.

Het zal ons een waar genoegen zijn, dit ook van de Curaçaosche te kunnen melden.

Zoo gaat ie goed!

Dinsdagavond kwam *Don Alberto* binnen en ging zijn tank Woensdagavond weer te Maracaibo vullen.

Woensdagmorgen kwam, zoo waar, *Samson* ook boven water en verliet ons weer Donderdagavond. Zoo gaat ie goed! Iedere week twee tanken met ruwe olie, dan gaat ie, zooals het wezen moet. Maar daar is voor eerst nog geen kijk op. De *Samson* moet een tusschenreis naar La Guaira maken, keert vandaar naar Maracaibo terug en komt eerst daarna weer in onze haven.

Het Chauffeursdiploom.

Onze autoverordening heeft een kleine aanvulling noodig.

In die Verordening is niet voorzien in het geval, dat chauffeurs reeds van elders een rijbewijs kunnen bezitten.

Een Amerikaan die in New York examen heeft gemaakt als chauffeur en vrij rijden mag door New York's drukke straten, kan niet volstaan met overleggen van zijn Amerikaansch Diploom, maar moet opnieuw zich aan een examen onderwerpen.

Een Doktor in de Mechanica, een Gediplomeerd Ingenieur moet hier examen maken om een rijbewijs machtig te worden.

Als de Heer FORD uit Detroit, die millioenen auto's leverde, hier zelf wil chauffeuren in eigen gemaakte auto, wordt hem eerst de vraag voorgelegd:

Wat is een auto?

Da 's toch te mal!

Onze Autoverordening verdient daarom wel eenige aanvulling en wijziging.

Postzegels.

Oorlogswinst voor postzegelhandelaars! Curaçao heeft nu ook zijn 12½ cts zegels met overstempel van 5 cts.

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Aug. zijn

Binnengekomen. Van		Uitgezeild. Naar	
Antigua	1	Aguadilla	1
Aruba	12	Aruba	13
Barbados	4	Barbados	7
Bonaire	89	Barranquilla	1
Bovenw. eil.	1	Bonaire	41
Carthagena	1	Bovenw. eil.	1
Carupano	2	Cuba	4
Cuba	1	La Guayra	7
La Guayra	6	La Vela de Coro	11
La Piragua	1	Maracaibo	7
La Vela de Coro	9	Pampatar	1
Maracaibo	14	Pto Cabello	19
Paramaribo	1	Pto Rico	2
Pampatar	3	Pto Sucre	2
Pto. Cabello	19	Rio Hacha	4
Pto Rico	2	Sanchez	1
Pto Sucre	3		
Rio Hacha	5		
Trinidad	1		
Sto Domingo	1		
St. Lucie	3		
Zee	1		
totaal	180	totaal	122

We zijn verwend. Stil vonden we het in de afgeloopen maand, stil in het havenbedrijf. En als men de officieele lijst in ziet, waren het toch nog altijd 180 zeilschepen en 22 stoombooten. Da's nogal welletjes voor oorlogstijd. En kijk het lijstje eens aandachtig na. Onze zeilvaart heeft verbinding met wel 25 verschillende havens. Als het getal schepen slechts vermeerdert, gaat onze haven een heerlijken bloeitijd tegemoet.

De relaties zijn er. Ons zeilvaart staat wijd uitgespannen. Bouwt booten, en is er vracht in overvloed.

Curaçaosche Handel Mij.

Blijkens het verslag bij de verkorte balans en winst- en verliesrekening van de Curaçaosche Handel-Maatschappij hebben de aanvoeren in het afgeloopen jaar zich beperkt tot slechts een enkel stoomschip. Waar ook de verschepingsgelegenheid van hieruit tot een enkel stoomschip inkromp, bleven de import- zoowel als de exportzaken zoo goed als stil staan. Toch zijn de uitkomsten over het afgeloopen boekjaar bevredigend te noemen, welk resultaat hoofdzakelijk verkregen werd door de werkzaamheden der vestigingen in West-Indië, welke haar zaken konden blijven voortzetten, hoewel ook daar verschillende moeilijkheden niet uitbleven, sedert in 1917 de Vereenigde Staten van Amerika aan den oorlog deelnamen.

Vooral de vestiging op Curaçao met hare velerlei takken van handel en bedrijf heeft tot het gunstig resultaat bijgedragen o. a. was de vaart met zeilschepen voor het vervoer van producten tusschen de omliggende landen en Curaçao zeer levendig. De maatschappij kon aan dit vervoer met twee gecharterde schoeners met succes deelnemen, terwijl een in Juli 1917 voor onze rekening op eigen werf op stapel gezette driemastschoener in Februari 1918 te water is gelaten en sedert reeds in de vaart is gebracht. Een tweeden schoener voor gelijk doel is in aanbouw genomen.

Het kapitaal werd uitgebreid van f 2,000,000 op f 5,000,000. Uit het verkregen agio, onder aftrek van registratierechten en kosten van uitgifte, is een bedrag van f 89,737 naar de winst- en verliesrekening overgebracht voor dividend op de nieuw uitgegeven 1000 aandeelen, evenredig aan de uitkeering en het oude aandeelenkapitaal, terwijl het restant, zijnde f 57,557 naar het reservefonds is overgebracht.

Noodig oordeelde de directie het den post Reserve voor koersverschil Venezuela, voorkomende op de balans 1916 met f 33,471, over te brengen op het hoofd Reserve voor koersverschillen en daarop bovendien uit de winst de som van f 67,000 te boeken; dientengevolge komt dit hoofd op de balans van het afgeloopen jaar met f 100,471 voor. Zij ging tot dien maatregel over, omdat de kans op koersverschil zich niet meer alleen bepaalt tot Venezuela, maar zich heeft uitgebreid tot de waarden van andere landen, waar de maatschappij werkt. Uit de post, voorkomende op de balans 1916, onder het hoofd Reserve voor diverse belangen is de oorlogswinstbelasting over het jaar 1916 voldaan en daarna het restant ad. f 139,030 naar de winst- en verliesrekening overgebracht. De directie acht het noodig, met het oog op de te betalen oorlogswinstbelasting over het jaar 1917 en de toegenomen stilstand van zaken, uit de winst opnieuw een som van 200,000 op genoemde rekening over te brengen. Zij stelt verder aan de algemeene vergadering voor 8 pct. dividend uit te keeren (v. j. 13 pct.).

Het nieuwe kantoor der maatschappij te New York heeft de werkzaamheden aangevangen.

Verkorte balans: debet: Bezittingen: f 611,927, Geldmiddelen: f 425,121. Bijkantoren: f 2,582,093, debiteuren f 683,587, rentekening f 9486, totaal f 4,312,213. Credit: Kap. f 3,000,000, obligatieleening f 212,000, reserve f 226,173, nog niet geinde dividendbewijzen f 1430, crediteuren f 183,366, reserve voor debiteuren f 100,000, reserve voor koersverschillen f 100,471, reserve voor diverse belangen f 200,000, tantième f 31,608, dividend 240,000, rijksinkomstenbelasting f 17,097, saldo f 67, totaal f 4,312,213.

Winst- en verliesrekening: Debet: Afschrijving op: gebouwen, terreinen, inventaris f 38,280, reserve koersverschillen f 67,000, reserve diverse belangen f 200,000, dividend f 240,000, reserve f 18,965, tantième f 31,608, rijks-inkomstenbelasting f 17,097, saldo f 67, totaal f 613,018. Credit: Saldo Ao. Po. f 796, reserve diverse belangen f 139,030, agio aandeelen f 89,737, saldo exploitatierekening en renten f 383,454, totaal 613,018.

(*N. R. C.*)

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7,30 Overzijde.

1. Auf nach wien Marsch — Reinisch
2. Norma — Ouverture — Bellini
3. La Housarde — Valse — L. Ganne
4. Dinorah Fantaisie le uitv. — Meyerbeer
5. Belle Sarah — Mazurka — Lamothe
6. Le Barbier de Seville Fantaisie — Rossini
7. Impromptu — Danza — Miranda
8. Mein Schönes Hannover-Marsch — Herold

Juno.

Reeds gisterenavond is de JUNO hier binnengekomen, een vijf dagen vroeger dan was verwacht. Aan boord bevonden zich Curaçaonaars, die per *Nieuw Amsterdam* van Holland naar Amerika terugkeerden. De vijf, die onderweg aan Spaansche Griep overleden, werden in zee begraven.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Victor F. Anthenio, Antonio Ariza, Birgenia Bazul, Marie A. Bremer, Constan Iguecia Crestian, Alfredo Deulofen, E. M. Dornolt, Hermano Govurnier, Dominico Henriquez, Manie Hernandez, Martin Hernandez 2, Marta Henriki, Adelaida Lacre, Maria Lawender, Maria Lenstijlig, Jan Martis, Orsolita Meladey, Mimiaia, Berhardo Morales, Barbara Padron, Lucas Cornelis Paula, à De Windt, Lucia Paula, Sicelia Ricardo, Zolia Santander, Caroline van Hans, Carolin van der Haus, Alfredo Vingal, Alice Wawoe, Jane Wilson, Masi Winklar.

Aangeteekend stuk: R. M. Prince.
Postwissel: Martinez Hernandez.
Drukwerk: J. C. de Windt.

Officieele berichten.

Aan den Directeur van de strafgevangenis en het huis van bewaring op Curaçao C. B. J. Wijtenburg is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend, en de heer G. Troost tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking.

Aan den bediende op het postkantoor alhier R. Jansen is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

A. C. Toppenburg is eervol ontslagen als drijver van den motor op de motorboot van de havenpolitie.

Aan den roeier van de loodsboot Antoine Faneyter is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Aug. 1918 aandeden met vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Aug.	130	17,543	15,965	22	123,355	75,031
Vorige maanden.	903	131,170	117,713	148	641,892	403,774
Totaal.	1033	148,713	133,678	170	765,247	478,805

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

DE OORLOG.

Maarschalk Haig vaardigde aan de Britsche troepen de volgende Dagorder uit: In korten tijd hebt gij dezelfde Duitsche troepen, die u in de lente, dank hun numerieke overmacht, tot terugtrekken dwongen, tot staan gebracht.

Over geheel de linie trekken de legers der Verbondenen overwinnend voorwaarts en oefenen wij druk uit op den vijand veel verder dan de oude gevechtslijn in 1917.

Wij hebben een groote bres geslagen in het machtigste verdedigingswerk der Duitschers, met het schitterend succes van 75000 gevangenen en 750 kanonnen.

Te samen hebben wij lange droeve dagen doorleefd; Geve God, dat dit zich niet meer herhale.

Ik vertrouw, dat eenieder van u zijn voordeel trekken zal uit de gelukkige omstandigheden, waarin wij door eigen bekwaamheid en vasten wil gekomen zijn."

Deze dagorder geeft officiëel aan hoe de stand van zaken is aan het Britsche front. De laatste tien dagen zijn de Britten in het Noorden van Frankrijk zeer gelukkig geweest en wisten zij zelfs een paar Mijl over de Hindenburg–linie heen te komen. Opvallend is echter de climax waarmee de Engelschen den weerstand der Duitschers prijzen. Krachtig, eerbiedwekkend, vreeselijk, heldhaftig wordt die weerstand genoemd, welke van tijd tot tijd in een korten aanval overslaat. Zou dit de voorbereiding wezen van het groote Duitsche Najaarsoffensief?

Dat mag dan wel spoedig komen, want het weer werkt in de herfstmaanden niks mee. De Verbondenen bereiden zich ernstig voor op dit offensief en zetten hier en daar de omstreken kunstmatig onder water om aan de zoo gevreesde tanks den doortocht te beletten.

De groote kanonnen hebben ze tegenwoordig zoo hard niet meer noodig. Ze schieten de te nemen steden rijp van uit de vliegmachines. In Amerika is er een springstof uitgevonden van onvergelijkelijke explosieve kracht. Een enkel tonnetje van die stof vernielt een halve stad.

Het ruwe geweld gaat dus binnenkort hoogtij vieren.

Maar ook de fijne diplomatenkunst.

In Rusland werken Duitschland en de Entente om het heft in handen te houden of te krijgen.

De Bolsjewiken steken op het oogenblik den kop weer op en schijnen zich de meerderen te voelen. Zij hebben den Engelschen Gezant vermoord en niet minder dan 29 hoofden der tegenrevolutie doen vallen. De Tsjechoslavakken ondervinden den grootst mogelijken steun der Verbondenen, die hen hebben erkend als een eigen nationaal leger. Mettertijd moeten dezen het winnen, de Amerikanen komen hen ook al te hulp. Dat wordt het toekomstig leger der Verbondenen aan het Oosterfront, waarop Duitschland weer leelijk in den knel komt.

Alles is nog in staat van voorbereiding; een spoedige ontknooping van de wereldcatastrophe valt nog niet te verwachten.

Buitenland.

Een perskoning.

De eigenaar van de „New-York Herald" James Gordon Bennett die onlangs te Beaulieu op 77 jarigen leeftijd is overleden, was onder de Amerikaansche nabobs wel een van de ongemeenste verschijningen. Op 31-jarigen leeftijd werd hij eigenaar van de „Herald", die door zijn vader gesticht was.

De Europeesche uitgave van de „New-York Herald" was alleen mogelijk door Gordon Bennett's deelname in de Commercial Cable Company, welke hij te zamen met John W. Mackay in 1883 stichtte. Deze maatschappij liet een groot aantal kabels tusschen de Vereenigde Staten en Europa leggen, waardoor Bennett zich een beduidenden voorsprong verzekerde op zijn concurrenten in het Amerikaansche krantenwezen.

Moest hij voor het overseinen van zijn New-Yorker telegrammen naar Parijs ook reuzensommen betalen, 't was voor hem slechts een kwestie van het geld van den eenen zak naar den anderen over te brengen.

Op het gebied van de sport wist Gordon Bennett zich een grooten naam in de wereld te verzekeren, maar ook de sport was voor hem slechts een middel tot reclame voor zijn krant. De Gordon Bennett–beker, dien hij in 1899 voor de automobiel-rennen stichtte, kostte hem hoogstens geschat 10.000 dollars, maar de reclame die hij hierdoor maakte, is hem zeker tien millioen waard geweest.

De Gordon Bennettbeker zoowel als de latere Bennettprijs voor luchtballons en vliegtuigen heeft deze soort sport zoowel als de industrie geweldig bevorderd.

Gordon Bennett's besluiten als krantendirecteur waren even snel als origineel; vele daarvan zijn in de geschiedenis beroemd geworden, zooals de uitzending van Henry Stanley naar Afrika ter opsporing van den verdwenen Engelschen ontdekkingsreiziger Livingstone. Op dezen tocht liet hij spoedig een tweede expeditie van Stanley volgen, welke op haar beurt de aanleiding is geworden van tal van andere grootsch opgezette expedities door het donkere werelddeel, zoodat Bennett zeker voor een groot deel de verdiensten toekomen van de geographische ontdekking van Afrika. Ook op het gebied van de Pool–ontdekking heeft de Amerikaansche krantenkoning zich bizonder onderscheiden.

Hij rustte o. m. de Jeannette-expeditie uit, die in 1879 onder leiding van de Long door de Beringstraat naar het Noorden trachtte te komen. De „Jeannette" leed schipbreuk, en de omgekomen deelnemers werden twee jaren later door een nieuwe expeditie onder Gilbert, eveneens door Bennett uitgezonden, gevonden.

Een eigenaardigheid van Gordon Bennett was ook, dat hij de correspondenten van zijn blad over de heele aardbol voortjoeg, zijn correspondent in Peking verplaatste hij op zekeren dag ineens naar Rome een anderen correspondent te Buenos Aires opeens naar Petersburg, terwijl deze zelfde man binnen zeer korten tijd zijn plaats weer moest omruilen met den correspondent te Madrid.

Het beginsel zat hierbij voor, dat men deze soort menschen nergens moest laten wennen.

„Anders zien zij niets meer" meende Gordon Bennett, en ongetwijfeld is er een grond van waarheid in deze bewering. Buiten twijfel staat vast dat de „New-York Herald" de beste telegrammen uit alle werelddeelen had, en een correspondent wie 't gelukte met een interessant bericht een concurrent te slaan, kon voor zulk een praestatie de dolste prijzen berekenen. Bennett wist wat een knappen journalist toekwam.

(*Mebd.*)

Reaalpolitiek.

De Japansche minister–president Teranaji heeft zich laten interviewen door den correspondent van de *Daily Mail.* Hij had zich in een vroeger interview uitgelaten over de mogelijkheid van een verbond met Duitschland en moest zich daarover thans verantwoorden. Hij deed dit door te verklaren, dat hij alleen een hypothetisch geval had besproken: Indien het land geheel geïsoleerd was, zonder steun van de geallieerden, en indien het een bestaanskwestie gold, zou Japan bereid zijn een aanbod van een andere groote mogendheid (Duitschland) te overwegen. Hij was echter overtuigd van het belang eener overwinning der geallieerden voor Japan. Indien de macht van Duitschland in het Verre Oosten niet gebroken kon worden, zou de toekomst van Japan ernstig worden bedreigd.

Teranaji vond de overwinning der geallieerden noodzakelijk en Japan zou daartoe het zijne bijdragen, maar duidelijk bleek uit de uitlatingen van den Japanschen premier, dat, zoo de geallieerden er niet in slaagden, de overwinning te behalen, Japan zich een anderen machtigen bondgenoot zou zoeken.

Japan voert een zeer voorzichtige politiek; het kijkt de kat uit den boom en heeft maling aan de oorlogsleuzen der Westersche staatslieden: voor de democratie, de vrijheid der naties en gaat zijn eigen weg en zoekt uitsluitend zijn eigen belangen te dienen. De wijze waarop, komt er minder op aan.

Een nieuwe Duitsche grondstof.

In Duitschand bestaat groote belangstelling voor een nieuwe grondstof, welke uitstekend kan worden aangewend voor de voeding van mensch en dier. Het is een in ontzaglijke hoeveelheden voorkomende wortel, welker hoog suikergehalte, naar onderzoekingen der gebroeders Branco te Berlijn, in kostbare producten omgezet wordt.

Behalve verschillende alcoholische extracten staan vooral twee stoffen op den voorgrond. De eene dient ter bereiding van een geheel nieuwen volksdrank, welke naar het uiterlijk, de kleur en den smaak, veel van koffie weg heeft, doch het karakter van cacao verkrijgt, wanneer men er melk en suiker bijvoegt. De andere is van niet minder belang als waardevol voedingsmiddel voor grootere en kleinere dieren en zal mettertijd goede diensten bewijzen voor de legerpaarden. De van militaire zijde genomen proeven hebben althans schitterende resultaten opgeleverd. In eenige streken van Duitschland, waar de nietwortel veelvuldig voorkomt, zijn reeds maatschappijen opricht om de nieuwe stof te exploiteeren.

Ook op het gebied der vezelstof industrie heeft men in Duitschland weer een belangrijke uitvinding gedaan. Een firma te Chemnitz is er namelijk in geslaagd uit dennennaalden een katoen en jutesurrogaat te vervaardigen. De eerste producten hebben zeer goed voldaan. Deze uitvinding opent nieuwe, veelbelovende vooruitzichten voor de Duitsche voorziening met textielen goederen. De dennennaalden worden eerst langs scheikundigen weg geopend, en vervolgens mechanisch verwerkt, waarop de vezelstof op iedere katoenspinmachine is te spinnen. Het spinsel heeft dit voor op het papieren garen, dat het niet afbreekt en rekbaar is. Tot nog toe heeft men poetslappen, zakkenlinnen, enz. van de nieuwe vezelstof vervaardigd, maar ook voor fijnere artikelen is het uitstekend geschikt. Voorts maakt men er een zeer goed, waterdicht bovenleersurrogaat van en eveneens waterdichte zolen. Reeds zijn er groote bestellingen voor deze nieuwe artikelen ingekomen.

't Kan veranderen.

Omtrent den nieuwen Bulgaarschen premier Malinof gaven wij eenige aanteekeningen, die bewijzen, hoe iemand's overtuiging door den loop der omstandigheden in korten tijd kan veranderen.

In 1915 was Malinof een beslist voorstander van de meening, dat Bulgarijë zich aan de zijde der Entente moest scharen. In een van zijn politieke redevoeringen uit die dagen (18 Juli '15) verklaarde hij: „Voor mij is het buiten allen twijfel, dat de Entente eenmaal den vrede zal dicteeren; wil Bulgarijë zich aan de zijde van den winnaar scharen, dan zal het de partij der Entente moeten kiezen."

Toen de drie regeeringspartijen, die destijds te zamen de meerderheid vormden, zich toch voor een samengaan met de middenrijken verklaarden, waarschuwde Malinof den 4en September: „Ons land heeft behoefte aan een coalitieregeering, die bereid is de politiek der Entente te voeren."

Den 30en Januari van dit jaar hield hij nog in de Sobranje een opzienbarende rede, waarin hij de vredesbepalingen van Brest-Litowsk aanviel.

Thans heeft hij zijn staatkundige inzichten veranderd en loopt hij in het gareel van den éénen oppermachtige bij de Centralen.

Te vertrouwen?

Naar aanleiding van de benoeming van generaal majoor Sir John Monash tot bevelhebber van een Australisch legercorps schreef een Duitsch blad het volgende.

John Monash is van beroep ingenieur en een bekwaam man, tevens een ijverig lid van het vrijwilligerscorps te Melbourne. Zijn ouders waren zeer goede Duitschers en zijn vader was, evenals de tegenwoordige generaal, lid van de Duitsche club te Melbourne.

Eenige jaren, voor het uitbreken van den oorlog vertoefde hij nog met zijn moeder en zijn zuster bij familieleden te Berlijn.

Nog al streng.

De vereeniging tot bescherming der burgerlijke vrijheid te New York heeft een lijst openbaar gemaakt van bladen, welke de post op verordening der censuur niet mag doorlaten.

Volgens deze lijst zijn niet minder dan 80 tijdschriften en dagbladen aan de censuur ten offer gevallen, waaronder zich niet minder dan 45 socialistische bladen bevinden. Vier socialistische dagbladen zijn van de bestelling door de post uitgesloten, waaronder ook een Russisch. Twee groote Engelsche dagbladen de New York Call" en de „Milwauke Leader" komen eveneens onder de slachtoffers voor. Voor de verboden week- en maandbladen is in de eerste plaats te noemen, het groote socialistische „Magazine." Het groote joodsche New-Yorksche dagblad „Vorwärts" wordt met een dergelijke verbod bedreigd, hetwelk het slechts ontgaat, doordat het zich verplicht in het algemeen niets over den oorlog te schrijven.

Eerlijk.

De „Manchester Guardian" schreef onlangs:

„Aan het begin der laatste en het begin der loopende maand werd de openbare meening hier en in andere landen schrik aangejaagd door de mededeeling van Engelsche correspondenten in Frankrijk, waarin een beschrijving werd gegeven van een opzettelijken bomaanval door Duitsche vliegers op Britsche Ambulancen.

In één geval beweerde de betreffende correspondent catagorisch, dat een vergissing der Duitsche vliegers omtrent hun doel was uitgesloten en dat de ambulancen en niet een of ander militair doelpunt het voorwerp van den opzettelijken aanval der Duitsche vliegers geweest was.

Zulke berichten waren wel geschikt de verontwaardiging over de Duitschers nog heviger aan te wakkeren, wijl de onmenschelijkheid geen grootere afmetingen kan aannemen, dan bij den bewusten aanval op zieken, gewonden en ziekenverpleegsters Er scheen geen grond te bestaan voor eenigen twijfel aan de juistheid dezer berichten. Maar wij hebben reden om aan te nemen, dat de Engelsche militaire autoriteiten van meening zijn, dat geen voldoende bewijsmateriaal voor handen is, hetwelk de Duitsche vliegersaanvallen als opzettelijke aanvallen op ambulancen kon kenschetsen.

De Engelsche militairen zijn van oordeel, dat ambulancen somwijlen aan beide zijden van het front vlak bij doelpunten van militaire beteekenis, zooals spoorwegen, legerkampen en munitie-depôts, ingericht moesten worden en dat bij een nachtelijken aanval zulke ambulancen gevaar loopen moeten te worden getroffen, wanneer rondom hare militaire nederzettingen worden aangevallen."

„Maar, zoo vraagt de „Manchester Guardian", wanneer dit de meening is der gezaghebbende militairen, hoe komt het dan, dat correspondenten misleidende berichten naar Engeland konden zenden, nadat dergelijke berichten eenmaal gezonden waren, geen maatregelen genomen werden om den teweeggebrachten valschen indruk weg te nemen? Zelfs den Duitschers moeten wij recht laten wedervaren."